

Διήγημα

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΟΣ

ΚΛΕΙΤΟΥ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗ

Έκπαιδευτικού

Έντακα χρόνων θάνατι τώρα ό Κωστάκης. Άνοιξη. Θάπαιρνε τούς φίλους του και θά ξανοιγόταν στους κάμπους. Χαρά θεού αυτή ή εποχή στο χωριό του Κωστάκη. Οί λαλέςδες, τά ματσικόριδα, οί παπαρούνες, οί πετεινοί όμορφαίνουσι τή πλάση. Οί λεμονοανθοί θάσπελλαν παντού τις μυρωδιές. Θάκαβε πολλά λουλούδια ό Κωστάκης, θάκαιμε πολλές ανθοδέσμες και θά γέμιζε τά βάζα των τάξεων του σχολιού του. Μά τή πιό μεγάλη ανθοδέση με μυρωδάτα άσπρα ματσικόριδα θά τήν έκανε για τή μανούλα του. Τήν άγαπούσε πολύ. Τι ώραία ή ζωή! Τι ώραία ή φύση! Χαρές, πρέλλες, παιγνίδια στα στενά δραμάκια, στους κάμπους του χωριού.

Ό μικρός Κωστάκης. Πέντε χρόνων ήτανε. Τόσο δά παιδάκι. Μαύρος Ίούλιος 1974. Ό Κωστάκης χάθηκε. Όλοι τον άναζητούν. Πρώτη ή μάνα του. Πού είναι το παιδί μου;

Ό καταυλισμός δέν είναι μακριά από τήν πρωτεύουσα. Τρία μόλις χιλιόμετρα. Πολλά αντίσκηνα και παράγκες. Ό κυρά Καλομοίρα, ή μάνα του Κωστάκη, μόλις γυρνά από «σπίτι» της. Και σήμερα άκόμα μια άπογοήτευση. Πήγε κάτω στην πόλη να μάθει νεώτερα για τó παιδί της. Πάνε τώρα ξξη χρόνια και δέν ξέρει τι γίνεται τó χρυσό της. Είναι βεβαία ότι ζει τó παιδί της και προσπαθεί να τó βρει. Δέν αφήνει πόρτα που να μη τή κτυπήσει. Ξέρει ποιές πόρτες να κτυπήσει. Έκει που βρίσκονται και οί άλλοι άγνωστοί. Στο βορρά. Κι' όμως ξει χρόνια τώρα βρίσκει κλειστές τις πόρτες.

Ήταν μια χαρούμενη οικογένεια, ή Καλομοίρα, ό άντρας της και τά τέσσερα παιδιά τους, δυό άγόρια και δυό κορίτσια. Ό μικρότερος ό πεντάχρονος Κωστάκης. Ό μικρός χαιρόταν να παίζει στους δρόμους του χωριού του στη περιοχή τής Μεσσαριάς. Χωριό με ιστορία, κέντρο πολαιού βασιλείου. Χωριό με άνοικτούς όρίζοντες, έδινε εύτυχία και χαρά στους άπλοϊκούς κατοίκους του. Χαρές έλπίδες και στο μικρό Κωστάκη.

Κι' όμως κάποιο πρωινό, κάποιο ήλιο, τά μερωμένα στάχυα σκόρπισε τó μαύρο φύσημα του θάραβαρου Άττίλα. Ματωμένα χέρια άπλωναν κι' έσφαζαν, άτίμωσαν κι' έρήμωσαν. Τή χιλιόχρονη ζωή έρχότανε να σθήσει ή θρησκεία του τσεκουριού και του μαχαιριού.

Βάρβαροι με τ' αλέτρι του μίσους μπήκαν φουσατά στο χωριό. Πυροβολούν τά πάντα και τούς πάντας. Τό αίμα ποταμός. Μπήκαν και στο σπίτι τής κυρά Καλομοίρας. Ό πατέρας πέφτει νεκρός μπροστά στα μάτια των άλλων. Κι' ό μικρός Κωστάκης πέφτει από πάνω του με μια σφαίρα στο γόνατο.

Άνθρώπινα δικαιώματα. Είκοστός σί-
ώνα. Ήνωμένα Έθνη!

Ή μητέρα με σπαραγμό άρπάζει τó παιδί στην άγκαλιά της και άλαφιασμένη πρέχει έξω φωνάζοντας. Προσπαθεί να σώσει τούς ζωντανούς. Τούς νεκρούς τούς ά-

φήνει. Ένα τζιπ σπαιματάει. Ένας αξιωματικός καταβαίνει. Το δράμα τὸν συγκίνησε φαίνεται. Θὰ ἦταν καὶ ἀπὸ καλὸ γάλα θυζογιμένος. Διατάζει τοὺς στρατιώτες νὰ μεταφέρουν τὸ παιδί στὸ νοσοκομεῖο. Τέσσερες στρατιώτες στὸ τζιπ. Ἡ μητέρα κοντοστέκεται λίγο. Ὅμως δὲν ἔχει ἄλλη ἐκλογή. Τὸ πλησιέστερο νοσοκομεῖο θρίσκειται κάπου δεκαπέντε χιλιόμετρα μακριά.

Εἶναι Καλοκαίρι. Ὁ Κωστάκης φορᾶει μόνον μιὰ φανελλίτσα καὶ τὴ κιλότα του. Ντρέπεται. Λέγει σπὴ μαμά του νὰ τὸν σκεπάσει. Ἀκόμα ζητᾶ νερό. Διψᾶει. Εἶναι τόση ἡ ζέστη. Εἶναι καὶ τὸ τραῦμα. Ἡ μητέρα τοῦ δίνει λεμονάδα.

Τὸ παιδί ρωτᾶει τὴ μαμά του, ποὺ τοὺς πηγαίνουν οἱ στρατιώτες. Φοβάται, γιατί πρὶν λίγο εἶδε κάποιους ἄλλους νὰ σκοτώνουν τὸν πατέρα του καὶ νὰ τραυματίζουν τὸν ἴδιο. Ἡ μητέρα του τὸ καθησυχάζει, λέγοντάς του πὼς πηγαίνουν νὰ ἐξετάσει ὁ γιατρός τὸ πόδι του.

Τὸ παιδί εἶναι τώρα μισοκοιμισμένο. Μιλᾷ μονοχό του. Πολλὰ ἡ μάνα δὲν ξεχωρίζει. Ὅμως μερικὲς φράσεις τῆς κάνουν ἐντύπωση. Τὶς ξεχωρίζει καὶ τὶς θυμάται.

—Μαμά γιατί μᾶς πυροβόλησαν; Τὶ κακὸ κάναμε; Στὸ σχολεῖο οἱ δασκάλοι μᾶς ἔλεγον ὅτι εἶναι κακὸ πράγμα ὁ πρόλεμος. Γιατὶ σκότωσαν τὸν πατέρα; Ὁ μικρὸς εἶπε κι' ἄλλα γιατί. Μ' ἕνα παίρατο νὰ ξεστάμιζε. Καὶ οἱ τέσσερες στρατιώτες ἀκούουν μὰ δὲν καταλαβαίνουν. Ὅμως στὸ βλέμμα τους τὸ λυπημένο φαινόταν ὅτι ἔνοιωθαν. Ἐννοοῦσαν τὸ δράμα καὶ τὴν ἀδικία. Ένα ἀθῶο πεντάχρονο παιδάκι κτυπημένο ἀπὸ σφαίρα. Μποροῦσε καὶ νὰ ἀγανακτοῦσαν. Ἄν μπορούσαν θὰ φώναζαν στοὺς ἀφέντες τους νάρθουν νὰ δοῦν αὐτὴ τὴ γῆ ποὺ πλέει στὸ αἷμα. Σὲ κάθε γωνιά νὰ φυτρῶνει ἕνας τάφος. Μὰ σὲ κάθε τάφο κοιμάται ἕνα ὄνειρο, σὲ κάθε ὄνειρο τρέφεται μιὰ ἐλπίδα.

Τὸ τζιπ φτάνει ἐπιτέλους στὸ «νοσοκομεῖο». Ένα κινηματοθέατρο ὀνομάστηκε

νοσοκομεῖο. Τὸ παιδί τοποθετεῖται σ' ἕνα πολὺ πρόχειρο κρεβάτι. Ἡ μητέρα καθισμένη δίπλα του τοῦ κρατᾷ τὸ χέρι. Τοῦ δίνει κουράγιο μὰ καὶ παίρνει θάρρος. Συνέχεια κουβεντιάζουν μόνον καὶ παιδί. Ὁ Κωστάκης θυμάται τὸν καλύτερό του φίλο, τὸν Ὀσμάν, ἕνα γειτονόπουλλο του τῆς ἴδιας ἡλικίας. Πάντα ἀχώριστοι. Μόνον τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς χώριζαν, γιὰ νὰ πάει ὁ Κιστάκης στὴν ἐκκλησιὰ τῆς Παναγιᾶς καὶ ὁ Ὀσμάν στὸ τζαμί. Ἦταν πολὺ κοντὰ ἐκκλησιὰ καὶ τζαμί. Λένε πολλὰ μόνον καὶ παιδί. Λὲς καὶ νοιώθουν ὅτι πλησιάζουν οἱ στιγμὲς τοῦ ἀποχωρισμοῦ.

Ἡ κυρὰ Καλομοίρα σηκώνει τὸ σεντόνι νὰ δεῖ πὼς πάει τὸ τραῦμα. Μὰ τί νὰ δεῖ. Τὸ γυμνὸ σῶμα τοῦ παιδιοῦ κολυμποῦσε στὸ αἷμα. Φωνάζει σπαρακτικὰ. Τρέχουν γιατροὶ καὶ νοσοκόμοι. Ἡ μάνα λιποθυμᾶει. Τὴν παίρνουν. Εἶχε θραυδίσει. Προσπαθεῖ νὰ κοιμηθεῖ σὲ μιὰ γωνιά σ' ἕνα γειτονικὸ σπῆτι. Κοιμάται κι' ὄνειρεύεται. Συνέχεια στὸ μυαλό της εἶναι ὁ Κωστάκης λουσιμένος στὸ αἷμα. Κι' ὅμως βλέπει τὸ παιδί της νὰ μεγαλώνει ξαφνικὰ νὰ γίνεται ἄντρας. Δυνατὸς, ἀτράμητος, ἀγωνίζεται γιὰ τὴ λευτεριά τῆς πατρίδας του. Ἀγωνίζεται γιὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα. Μάχεται γιὰ τὰ δικαιώματα τοῦ παιδιοῦ, ποὺ τόσο τραυματίστηκαν μέσα στὸ μικρὸ Κωστάκη.

Ἀρχίζει νὰ χαράζει. Ἡ μητέρα ξυπνᾷ. Πρῶτο της μέλημα νὰ τρέξει νὰ δεῖ τὸ παιδί της. Νὰ μάθει πὼς πέρασε τὸ βράδυ. Δὲν τὴν ἀφήνουν. Τὸ τζιπ εἶναι ξετοίμο νὰ τὴν μεταφέρει πίσω. Ξεφωνίζει. Ἰκετεύει. Ποῦ νὰ πάει καὶ νὰ ἀφήσει μονοχό του ἕνα τραυματισμένο πεντάχρονο παιδάκι; Τίποτα. Οἱ διαταγὲς εἶναι αὐστηρές. Τῆς λένε μόνον ὅτι τὸ παιδί εἶναι καλὰ καὶ θὰ τῆς τὸ φέρουν πίσω μόλις ἀναρρώσει. Ἄνακουφίζεται λίγο.

Πέρασαν σχεδὸν ἑξὶ χρόνια ἀπὸ ἐκείνη τὴ καταραμένη μέρα τοῦ Ἰουλή. Ἐξὶ ὀλόκληρα χρόνια γιομάτα δάκρυα, γιομάτα ἀγωνία.

—Ποῦ νὰ θρίσκειται τὸ παιδί μου; Εἶναι ζωντανὸ ἢ νεκρὸ. Γιατὶ δὲν μοῦ λέ-

νε; Έγώ είμαι βεβαία ότι ζεί. Πού το έχουν όμως; Μου είπαν ότι ο γιατρός θα το πήρε μαζί του στη ξημεριά, όταν έφυγε από τα μέρη μας, για να το μεγαλώσει. Ήταν τόσο όμορφο το παιδάκι μου. Και τόσο καλό. Παρακαλώ το Θεό νύχτα - μέρα να δίνει χρόνια στο γιατρό και στην οικογένειά του. Τώρα ο Κωστάκης μου θα είναι έντεκα χρονών. Βέβαια, μπορεί να ξέχασε τη λέξη μητέρα. Μπορεί να φωνάζει τη λέξη μητέρα σε άλλη γλώσσα. Βλέπεις ο γιατρός μιλάει άλλη γλώσσα. Όμως δεν πειράζει. Όταν θα γυρίσει το χρυσό μου, θα του μάρω ξανά να με φωνάζει μητέρα. Θα του θυμίσω τα παιδικά του χρόνια, τα όνειρα που κάναμε μαζί. Θα τα θυμηθεί όλα. Είμαι σίγουρη. Μόνο ή αγωνία με τρώει. Γιατί δεν μου λένε πού βρίσκεται, να πάω γονατιστή να το δω. Να το σφίξω και πάλι στην αγκαλιά μου. Είναι και το μαρό μου σ' ένα καπέλο δυο χιλιάδων άγνωσμένων. Έχω το δικαίωμα να ξέρω πού βρίσκεται το παιδάκι μου, ζωντανό ή νεκρό. Κι' εκείνο το μικρό έχει το δικαίωμα να ξέρει πού είναι ή μάνα του, να μεγαλώσει κοντά της, κοντά στα άλλα του αδέρφια.

Σπαραξεί ή καρδιά σου ακούοντας τη μάνα να διηγείται. Τόση πίστη, τόση ελπίδα. Δάσκαλα δεν βλέπεις. Φαίνεται στέρεψαν.

Κοιμάται ή μάνα. Κοιμάται κι' όνει-

ρεύεται. Δεν ξέρει τότε όνειρεύεται και τότε είναι ξύπνια. Βλέπει τον Κωστάκη της να τρέχει και να ρίχνεται στην αγκαλιά της. Μεγάλωσε. Σφίγγει τη μάνα του, και τις σκουπίζει τα δάσκαλα. Την καλεί με τη γλυκειά λέξη «μητέρα». Μάνα και παιδί σιγακουβεντιάζουν, όπως εκείνη τη μαύρη μέρα του 'Ιούλη που ξανακουβέντιασαν, για τελευταία φορά, στο κρεβάτι του πόνου στο «νοσοκομείο».

—Μάνα, μη κλαίς, θα γυρίσουμε στη σκληρωμένη γη μας. Το βίός μας θα ξαναφτιάξουμε και πάλι απ' την αρχή. Κι' αν μάς χάλασαν το σπίτι μας θα το ξανακτίσουμε. Και στην αυλή του ολόκληρος θα λουλουδίσει ο κήπος. Θέ να ξανάρθει ή «Ανοιξη στους κάμπους και στα δέντρα. Θα ξημερώσει μάνα. Θα ξανασκάνουμε τα χωράφια μας. Η φύση θάναί ένα χαμόγελο δικό μας. Θα πρασινίσουν οι κάμπτοι και θα πλημμυρίσουν κετασκόκικινες παπαρούμες. Κι' ο φίλος μου ο 'Οσμάν θα ξαναγυρίσει κι' εκείνος στο σπιτάκι του και θα τρέχουμε στα χωράφια να κάνουμε άσθοδέσιμες με λαλέδες και ματσικαρίδα.

Ένα χαμόγελο άνθει στο χαρακαμένο πρόσωπο της μάνας. Είναι σίγουρη ότι ο Κωστάκης θα γυρίσει. Φέτος είναι το ξέτος παιδιού. Δεν μπορεί, πρέπει να μάθει για την τύχη του μικρού άγνωσμένου, του λατρευτού παιδιού της.